

Memento

kineskog jezika

汉语的拼写和语法
Kineski pravopis
i gramatika

Sastavila:
Xuelian Zhao

UVOD — 简介 (jiǎnjiè)

Kineski jezik ima sedam glavnih dijalekata (*beifang, wu, xiang, gan, kejia, kantonski i min*). Mandarinski jezik (poznat i pod nazivima *hanyu i putonghua*) je službeni standardni jezik te ga upotrebljava oko 70% stanovništva Kine. On se bilježi znakovima, a latinični alfabet koji bilježi izgovor zove se *pinyin*. Gramatika ovoga jezika je jednostavna: riječi imaju samo jedan oblik; nema promjene za množinu, roda, vremena i sl. Ovaj memento kratak je pregled gramatike i pravopisa mandarinskoga jezika te se nadam da će Vas nadahnuti da ga počnete učiti – govoriti i pisati.

1. Mandarinski slogovi — 汉语音节 (hànyǔyīnjiē)

Mandarinski slogovi se sastoje od tri dijela: početnog glasa, završnog glasa i tona, naprimjer: slog **má** 麻 se sastoji od početnog glasa **m**, završenog glasa **a** i tona[/]. Moderni mandarinski jezik ima više od 400 slogova.

2. Početni glasovi — 声母 (shēngmǔ)

vrsta zvuka		početni glasovi
bilabijalni	双唇音	b p m f
alveolarni	舌尖音	d t n l
velarni	舌根音	g k h
palatalni	平舌音	j q x
retrofleksni	卷舌音	zh ch sh r
alveolarni-afrikati	舌尖塞擦音	z c s

3. Završni glasovi — 韵母 (yùnmǔ)

a a an ang ai ao
o/e o e en eng ei ou ong er
u u ua uo uai ui uan un uang ueng
i i ia iao ie iu ian in iang ing iong
ü ü üe üan ün

4. Tonovi — 声调 (shēngdiào)

1 ravni —
2 uzlazni /
3 silazno-uzlazni \ /
4 silazni \

***Različiti tonovi pokazuju različita značenja, naprimjer:**

- 1 mā 妈 mama
- 2 má 麻 omamljen
- 3 mǎ 马 konj
- 4 mà 骂 klevetati
- 5 neutralni ma 吗 upitna čestica

* Zvučni indikator se stavlja na glavni samoglasnik; ako ima dva ili više od dva samoglasnika u jednom slogu, zvučno obilježje se stavlja na samoglasnik koji zahtijeva više otvorena usta u izgovoru (npr. hǎo, méi, xíng).

Ako se i i u pojavljuju skupa, zvučni indikator se stavlja na drugi samoglasnik (npr. shuǐ, niú).

5. Pinyin — 拼音 (pīnyīn)

Pinyin upotrebljava 26 grafema te dodatne simbole za izgovor. Sastoji se od početnog glasa, završnog glasa i tona.

abeceda	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
ime	a	bē	cē	dē	e	ēf	gē	ha	yi	jie	kē	ēl	ēm	nē	o	pē	qiu	ar	ēs	tē	wu	vē	wa	xi	ya	zē
izgovor	a	bo	ci	de	e	fo	ge	he	i	ji	ke	le	mo	ne	o	po	qi	ri	si	te	u	vo	wu	xi	yi	zi

6. Kineski znakovi — 汉字 (hànzì)

Kineski znakovi su pisani simboli kineskog jezika. Svaki slog sadrži jedan ili više znakova. Postoje tradicionalni znakovi (漢字 hànzi) i pojednostavljeni znakovi (汉字 hànzi). Tradicionalno pismo je službeno pismo Tajvana, Hongkonga i Makaoa dok se pojednostavljeno pismo upotrebljava na kopnu Kine, u Singapuru i Maleziji. Ne postoji konačan broj kineskih znakova: suvremeni rječnici imaju oko 150 000 znakova, ali se, međutim, smatra da ih je oko 3500 dovoljno za svakodnevnu upotrebu.

6.1. Radikali — 偏旁 (piānpáng)

Svi kineski znakovi sadrže *radikale*; radikal je slijed poteza koji široko kategoriziraju znakove u pogledu značenja (nisu svi upisani, postoji oko 1000 radikala).

radikal	ime	značenje	primjer
亻	dānrénpáng	povezano s ljudima	你(ti) nǐ
冫	liǎngdiǎnshuǐ	povezano s vodom	冰(led) bīng
口	kǒuzipáng	povezano s ustima	喝(piti) hē
艹	cǎozitóu	povezano s travama	草(trava) cǎo

Komponente — 部首 (bùshǒu)

Komponente su radikali koji se u znakovima pojavljuju kao osnovni, zajednički standard koji klasificira kineske znakove. Danas se upotrebljava 214 komponenti koje su obilježene u rječniku *Kangxi*.

Naprimjer: 鸡 (kokoš) - 鸭 (patka) - 鹅 (guska); zajednička komponenta je 鸟(ptica).

6.2. Potez — 笔画 (bǐhuà)

Potez je najmanja jedinica koja predstavlja kineske znakove. Ima ih preko 30. Osnovni potez: 横 héng (一), 竖 shù (丨), 撇 piě (丿), 点 diǎn (丶), 折 zhé (乚).

6.3. Redoslijed poteza — 笔顺 (bǐshùn)

Redoslijed poteza označava smjer i red pisanja. Pravila su fiksna. Osnovna pravila:

Od vrha do dna 五

Slijeva nadesno 八

Lijevo ukoso pa desno ukoso 人

Vodoravno pa okomito 十

Izvan pa unutra 同

Izvan, unutra pa zatvoriti 回

Sredina pa sa strane 小

6.4. Struktura kineskih znakova — 汉字结构 (hànzìjiégòu)

Osnovna struktura kineskih znakova:

jednokomponentni znakovi 独体字: 人,

višekomponentni znakovi 合体字: struktura lijevo-desno 你,

struktura gore-dolje 吴,

polukružna struktura 这,

kružna struktura 四,

višekomponentna struktura 赢.

6.5. Grafemi — 字体 (zìtǐ)

Kineski znakovi se pišu različitim grafemima; različiti grafemi mogu imati različite oblike znakova, a također kod istog grafema mogu biti različiti oblici znakova zbog regije ili osobe koja ga upotrebljava. Današnji glavni kineski grafemi zovu se: 篆书 (pečat), 隶书 (svećenički), 草书 (rukopisni), 行书 (kaligrafija), 楷书 (redovna skripta), npr.: 马 (konj) Proročanstvo, bronca, veliki pečat, mali pečat, svećenički, redovna skripta (tradicionalni), redovna skripta (pojednostavljeni).

甲骨文	金文	大篆	小篆	隶书	楷书(繁)	楷书(简)

7. Redoslijed fraza — 语序 (yǔxù)

Osnovni redoslijed mandarinske rečenice: subjekt+predikat (predikat sadržava glagol, objekt, negaciju, prilog, prijedložne fraze).

tvorba	primjer
subjekt+glagol+indirektni objekt+direktni objekt	我给他钱. <i>Ja mu dajem novac.</i> wǒ gěi tā qián
subjekt+ glagol+ direktni objekt	他吃苹果. <i>On jede jabuku.</i> tā chī píngguǒ
subjekt+prijedložna fraza+glagol+direktni objekt	我跟他去看球赛. <i>Ja idem s njim gledati utakmicu.</i> wǒ gēn tā qù kàn qiúsaì
subjekt+prilog mjesta+glagol	他在家吃饭. <i>On ruča kod kuće.</i> tā zài jiā chī fàn
subjekt+prilog vremena+predikat	我明天去旅行. <i>Sutra putujem.</i> wǒ míngtiān qù lǚxíng
subjekt+prilog vremena+prilog mjesta+glagol	我明天在家吃饭. <i>Sutra ručam kod kuće.</i> wǒ míngtiān zài jiā chī fàn
subjekt+prilog+predikat	他只喜欢唱歌. <i>On samo voli pjevati.</i> tā zhǐ xǐhuan chànggē
subjekt+prilog vremena+prilog+predikat	他现在只喜欢唱歌. <i>On sada samo voli pjevati.</i> tā xiànzài zhǐ xǐhuan chànggē
negacija: ispred glagola, prijedložne fraze, iza priloga	我不睡觉. <i>Ja ne spavam.</i> wǒ bú shuì jiào 我不在家. <i>Ja nisam kod kuće.</i> wǒ bú zài jiā 她也许不来. <i>Ona možda neće doći.</i> tā yěxǔ bù lái

8. Imenice — 名词 (míngcí)

Isti oblik imenice upotrebljava se za subjekt i objekt.

我喜欢狗. *Ja volim psa.* 狗喜欢骨头. *Pas voli kost.*
wǒ xǐhuan gǒu. gǒu xǐhuan gútou

9. Zamjenice — 代词 (dàicí)

9.1. Posvojne zamjenice — 人称代词 (rénchēngdàicí)

Jd. Mn.	Osobne zamj. 人称代词 (N. A. D.)	Posvojni pridjevi 所有代词 (N. A. D.)	Povratne zamj. 反身代词 (N. A. D.)
Ja Mi	我 我们 wǒ wǒmen	我的 我们的 wǒde wǒmen de	我自己 我们自己 wǒzìjǐ wǒmenzìjǐ
Ti Vi	你 你们 nǐ nǐmen	你的 你们的 nǐde nǐmen de	你自己 你们自己 nǐzìjǐ nǐmenzìjǐ
On Oni	他 他们 tā tāmen	他的 他们的 tāde tāmen de	他自己 他们自己 tāzìjǐ tāmenzìjǐ
Ona One	她 她们 tā tāmen	她的 她们的 tāde tāmen de	她自己 她们自己 tāzìjǐ tāmenzìjǐ
Ono Ona	它 它们 tā tāmen	它的 它们的 tāde tāmen de	它自己 它们自己 tāzìjǐ tāmenzìjǐ

* Za članove obitelji, učitelje i prijatelje ne treba “的”.

我妈妈 (moja mama); 我老师 (moj učitelj); 我朋友 (moji prijatelji)
wǒmāma wǒlǎoshī wǒpéngyou

* Nominativ, akuzativ i dativ su isti.

- A. 我去看他. (*Idem ga posjetiti.*)
wǒ qù kàn tā.
D. 我给他. (*Ja mu dajem.*)
wǒ gěi tā.

9.2. Pokazne zamjenice — 指示代词 (zhǐshìdàicí)

jednina	这 那 zhè nà	这/那是书. <i>Ovo/ono je knjiga.</i> zhè/ nà shì shū.
množina	这些 那些 zhèxiē nàxiē	这些/那些是报纸. <i>Ovo/ono su novine.</i> zhèxiē/ nàxiē shì bàozhǐ.

* 这/那 + kvantifikator + imenica

这本书是我的 (*Ova knjiga je moja.*)
zhè běn shū shì wǒde
那张纸是白的 (*Onaj papir je bijel.*)
nà zhāng zhǐ shì bái de

9.3. Upitne zamjenice — 疑问代词 (yíwèndàicí)

Tvorba: subjekt + predikat + što/tko (ako je objekt) / gdje?

izraz	značenje	primjer
što	什么? shénme	那是什么? <i>Što je to?</i> nà shì shénme
tko	谁? shéi/shuí	他是谁? <i>Tko je on?</i> tā shì shéi/shuí
Čiji/čija/čije?	谁的? shéi/ shuíde	这是谁的书? <i>Čija je ova knjiga?</i> zhè shì shéi/shuíde shū
Koji/koja/koje?	哪? nǎ	哪个是你的? <i>Koji je tvoj?</i> nǎ ge shì nǐde
Gdje?	哪儿? nǎr	Split 在哪儿? <i>Gdje je Split?</i> Split zài nǎr
Kako?	怎么/怎么样? zěnmē/ zěnmeyàng	你怎么去Zagreb? <i>Kako ideš u Zagreb?</i> nǐ zěnmē qù Zagreb 你身体怎么样? <i>Kako ti je zdravlje?</i> nǐ shēntǐ zěnmeyàng

10. Pridjevi — 形容词 (xíngróngcí)

Ako je pridjev u službi predikata, funkcioniра kao glagol te ne treba dodati 是 (shì).

他很胖。(√) 他是很胖。(×) On je vrlo debeo.

tā hěn pàng tā shì hěn pàng

Pozitiv	Komparativ	Superlativ
dobro - 好 hǎo	bolje - 更好 gèng hǎo	najbolje - 最好 zuì hǎo
lijepo - 美 měi	ljepše - 更美 gèng měi	najljepše - 最美 zuì měi

11. Brojevi – 数词 (shùcí)

Glavni brojevi

零	一	二	三	四	五	六	七	八	九	十
líng	yī	èr	sān	sì	wǔ	liù	qī	bā	jiǔ	shí
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

十一	十二	十三 ...	二十	三十...	九十	九十一...	九十九
shíyī	shíèr	shí sān ...	èr shí	sān shí ...	jiǔshí	jiǔshíyī ...	jiǔshíjiǔ
11	12	13 ...	20	30...	90	91...	99

一百	一千	一万	十万	百万	千万	亿	十亿
yībǎi	yìqiān	yíwàn	shíwàn	bǎiwàn	qiānwàn	yì	shíyì
100	1000	10 000	100 000	1 000 000	10 000 000	100 000 000	1 000 000 000

Redni brojevi

第 (dì) + glavni brojevi

第一, 第二, 第三, (prvi, drugi, treći)

diyī, dièr, disān,

12. Kvantifikator – 量词 (liàngcí)

Kvantifikator je riječ koja stoji između pokazne zamjenice ili broja i imenice.

Pokazne zamjenice/brojevi + kvantifikator + imenice

Kvantifikator (nisu svi napisani):

个 双 把 张 瓶 盒 本 只

gè shuāng bǎ zhāng píng hé běn zhī

这个人 (ovaj čovjek) 那双鞋 (one cipele) 一把伞 (jedan kišobran)

zhègerén nàshuāngxié yībǎsǎn

五张纸 (pet papira) 三瓶酒 (tri boce vina) 一盒鸡蛋 (jedna kutijica jaja)

wǔzhāngzhǐ sānpíngjiǔ yíhéjīdàn

那四本书 (one četiri knjige) 一只猫 (jedna mačka)

nàsiběnsū yìzhīmāo

13. Prilozi – 副词 (fùcí)

Prilozi se nalaze prije glagolske fraze, glagola ili prijedložne fraze.

izraz	značenje	primjer
također	也 yě	我也学汉语. Ja također učim kineski jezik. wǒ yě xué hànyǔ
svi/oba	都 dōu	他和她都是中国人. On i ona su Kinezi. tā hé tā dōu shì zhōngguórén 他什么都会. On sve zna. tā shénme dōu huì

još	还 hái	他们还在这儿。 <i>Oni su još ovdje.</i> tāmen hái zài zhèr
tek	才 cái	他才五岁。 <i>On tek ima pet godina.</i> tā cái wǔ suì
samo	就/只 jiù/zhǐ	我就/只有一块钱。 <i>Imam samo jedan juan.</i> wǒ jiù/zhǐ yǒu yíkuài qián

14. Prijedlozi – 介词 (jiècí)

izraz	upotreba	primjer
u/na 在 zài	za mjesto	在桌子上。 <i>na stolu</i> zài zhuōzi shang 在公园里。 <i>u parku</i> zài gōngyuán lǐ
prema 对 duì 向 xiàng 往 wǎng	za označavanje kretanja prema cilju (bez kretanja) prema lokaciji	他对我很好。 <i>On je vrlo dobar prema meni.</i> tā duì wǒ hěn hǎo 向外看。 <i>Gledaj vani.</i> xiàng wài kàn 往西边走。 <i>Hodaj prema zapadu.</i> wǎng xībian zǒu
s/sa 跟 gēn	pokazati namjeru akcije	我跟你一起去北京。 <i>Ja idem u Peking s tobom.</i> wǒ gēn nǐ yìqǐ qù Běijīng.
za 替 tì 给 gěi	korisnik akcije koju izvodi drugi	请替我买一张邮票。 <i>Molim te kupi mi jednu poštansku markicu.</i> qǐng tì wǒ mǎi yízhāng yóupiào 我给他一本书。 <i>Ja mu dajem jednu knjigu.</i> wǒ gěi tā yíběn shū
od-do 从一到 cóng- dào	kretanje od mjesta kretanja do mjesta	从市中心到海边怎么走？ <i>Kako doći od centra grada do plaže?</i> cóng shìzhōngxīn dào hǎibiān zěnmē zǒu

* 跟(gēn) ima funkciju veznika

15. Veznici – 连词 (lián cí)

izraz	značenje	primjer
i	和 hé 与 yǔ 跟 gēn	王明和李丽是学生。 <i>Wangming i Lili su studenti.</i> Wángmíng hé Lìlì shì xuésheng 他对中国的文化与历史都很感兴趣。 <i>Jako ga zanima kineska kultura i povijest.</i> tā duì Zhōngguóde wénhuà yǔ lìshǐ dōu hěn gǎnxìngqù 北京跟上海都是中国的大城市。 <i>Peking i Šangaj su veliki kineski gradovi.</i> Běijīng hé Shànghǎi dōushì Zhōngguóde dàchéngshì.

između	同 tóng	我同他的关系不错。 <i>Veza između njega i mene nije loša.</i> wǒ tóng tāde guānxi búcuò
ili	还是 háishi	你要喝红茶还是绿茶? <i>Hoćeš li piti crveni ili zeleni čaj?</i> nǐ yào hē hóngchá háishi lǜchá
	或者 huòzhě	喝红茶或者绿茶都行。 <i>Može crveni ili zeleni čaj.</i> hē hóngchá huòzhě lǜchá dōuxíng

* 同 (tóng) inače se upotrebljava u južnom dijelu Kine, 与 (yǔ) se upotrebljava u književnoj formi.

* 还是 (háishi) se upotrebljava za upitne rečenice, 或者 (huòzhě) se upotrebljava za izjavne rečenice.

16. Glagoli — 动词 (dòngcí)

ime	vrsta	pozitiv	negativ
statični glagoli (opisuju situacije koje ne uključuju akciju)	静态动词 jìngtài dòngcí	爱 voljeti ài 喜欢 svidati se/voljeti xǐhuan 要 htjeti yào 有 imati yǒu 是 biti shì	不+ bù 不+ 不+ 没+ méi 不+
modalni glagoli (nalaze se ispred glagola; izražavaju mogućnost, sposobnost, dopuštenje, dužnost)	模态动词 mó tàidòngcí	会 znati (sposobnost znanja) huì 能 moći (fizička sposobnost) néng 可以 moći (sposobnost znanja i fizička sposobnost) kěyǐ 必须 morati bìxū 应该 trebati yīnggāi	不+ 不+ 不+ 不+ 不+ 不+
akcijski glagoli	行为动词 xíngwéi dòngcí	买 kupiti mǎi 学 učiti xué 看 gledati kàn 吃 jesti chī 去 íći qù	不+ 不+ 不+ 不+ 不+ 不+

我爱你。 *Volim te.*

wǒ ài nǐ

他喜欢那本书。 *Njemu se sviđa ta knjiga.*

tā xǐhuan nà běn shū

妈妈要买东西. *Mama želi nešto kupiti.*

māma yào mǎi dōngxī

我没有钱. *Ja nemam novca.*

wǒ méiyǒu qián

这不是我的书. *Ovo nije moja knjiga.*

zhè búshì wǒde shū

她会说德语和法语. *Ona zna njemački i francuski jezik.*

tā huì shuō déyǔ hé fǎyǔ

他不能自己去爬山. *On ne može sam ići planinariti.*

tā bùnéng zìjǐ qù páshān

她才15岁, 不可以喝酒. *Ona ima tek 15 godina, ne može piti vino.*

tā cái shí wǔsuì, bùkěyǐ hējiǔ

医生说我每天必须吃药. *Doktor kaže da moram uzimati tablete svaki dan.*

yīshēng shuō wǒ měitiān bìxū chī yào

你不应该离开他. *Nisi ga trebao ostaviti.*

nǐ bùyīnggāi líkāi tā

他们学中文. *Oni uče kineski jezik.*

tāmen xué zhōngwén

我喜欢吃中餐. *Volim jesti kinesku hranu.*

wǒ xǐhuan chī zhōngcān

我弟弟去看医生. *Moj mlađi brat ide na pregled kod doktora.*

wǒ dìdì qù kàn yīshēng

17. Pasiv — 被动 (bèidòng)

Tvorba: subjekt + pasiv + glagol

我的钱包 {被/叫/让} 他偷走了 *On mi je ukrao novčanik.*

wǒde qiánbāo {bèi/jiào/ràng} tā tōuzǒu le

我的车没(有)被偷走. *Moj auto nije ukraden.*

wǒde chē méi(yǒu) bèi tōuzǒu

Napomena: pasivna rečenica se odnosi na situaciju koja se dogodila u prošlom vremenu.

18. Present — 现在时 (xiànzàishí)

vremenski izraz	upotreba	primjer
sada 现在/目前 xiànzài/mùqián danas 今天 jīntiān ove godine 今年 jīnnián	označavaju sadašnje vrijeme	他现在没有钱. <i>On sada nema novca.</i> tā xiànzài méiyǒu qián 他目前很忙. <i>On je sada vrlo zauzet.</i> tā mùqián hěn máng 我今天不去学校. <i>Danas ne idem u školu.</i> wǒ jīntiān búqù xuéxiào
upravo sada 在/正在 zài/zhèng zài	akcija u tijeku	他在喝啤酒. <i>On sada pije pivo.</i> tā zài hē píjiǔ 她正在洗澡. <i>Ona se upravo sada kupala.</i> tā zhèng zài xǐzǎo
呢 ne	finalna čestica pokazuje akciju u tijeku	他在看书呢. <i>On sada čita knjigu.</i> tā zài kànshū ne

* 在/正在 (zài/zhèng zài) samo se upotrebljavaju kad je akcija u tijeku. Ne mogu se upotrebljavati kad je glavni glagol modalni glagol ili kada pridjev ima funkciju glagola. 现在 (xiànzài) se može koristiti za akciju u tijeku ili za akciju koja se događa u sadašnje vrijeme.

√
汽油现在贵了. *Gorivo je sada skupo.*
qìyóu xiànzài guì le
他现在很高兴. *On je sada vrlo sretan.*
tā xiànzài hěn gāoxìng

×
汽油正在贵了.
qìyóu zhèng zài guì le
他正在很高兴.
tā zhèng zài hěn gāoxìng

她现在喜欢他。 *Ona ga sada voli.*
tā xiànzài xǐhuan tā

她正在喜欢他。
tā zhèng zài xǐhuan tā

* Za negaciju u prezentu dodaje se 不 bù ispred glagola. Za glagol 有 yǒu negacija je uvijek 没有 méiyǒu.

* Prezent opisuje situacije koje su istinite.

中国人口很多。 *Kina ima puno stanovnika.*

Zhōngguó rénǔ kǒu hěnduō

18.1. Obične akcije — 习惯性动作 (xíguànxìngdòngzuò)

značenje	izraz	primjer
svaki	每 měi	我每天八点去上班。 <i>Svaki dan u osam sati idem na posao.</i> wǒ měitiān bādiǎn qù shàngbān
često	常常 chángchang	他常常锻炼身体。 <i>On često vježba.</i> tā chángchang duànliànshēntǐ
uvijek	总 zǒng	她总迟到。 <i>Ona uvijek kasni.</i> tā zǒng chídào

19. Futur — 将来时 (jiāngláishí)

upotreba	značenje	izraz	primjer
prilozi koji se odnose na buduće vrijeme	hoće	就要 jiùyào	他就要上大学了。 <i>On će ići na fakultet.</i> tā jiùyào shàng dàxué le
	opet	再 zài	请再给我一个。 <i>Molim Vas dajte mi još jedan komad.</i> qǐng zài gěi wǒ yíge
	možda	可能 kěnéng	她可能不去中国了。 <i>Ona možda ne može ići u Kinu.</i> tā kěnéng búqù Zhōngguó le
modalni glagol	moći	会 huì	我想他不会来了。 <i>Mislím da on neće moći doći.</i> wǒ xiǎng tā búhuì láile
glagoli	htjeti	要 yào	我要去银行取钱。 <i>Želim ići u banku podignuti novac.</i> wǒ yào qù yínháng qǔqián
	željeti	想 xiǎng	我明天想去邮局。 <i>Sutra želim ići u poštu.</i> wǒ míngtiān xiǎng qù yóujú
	htjeti, željeti	愿意 yuànyì	我愿意跟你做朋友。 <i>Ja želim s tobom biti prijatelj.</i> wǒ yuànyì gēnnǐ zuò péngyou
	pripremati	准备 zhǔnbèi	我准备好了。 <i>Ja sam spremna.</i> wǒ zhǔnbèi hǎo le
	planirati	打算 dāsuan	我打算去Zagreb。 <i>Ja planiram ići u Zagreb.</i> wǒ dāsuan qù Zagreb

Nastavak na strani 11. dodatka

Nakladnik: Mentor d.o.o. Split, Ruđera Boškovića 28 • mentor@memento.com.hr • www.memento.com.hr

Urednik: Mijo Puljiz, dipl. oec.; Lektorica: Željana Puljiz-Šostik, mr. sc.

© Mentor d.o.o. 2012.

Godine 1972. projekt **Memento** pokrenuo je Stjepan Puljiz, prof. (1943.-2004.)

Memento je podsjetnik za sva polja znanja

ISBN 978-953-6756-93-3

9 789536 756933

20. Prošlo vrijeme — 过去时 (guòqùshí)

Mandarinski jezik nema gramatičku strukturu koja odgovara prošlom vremenu u hrvatskom jeziku. Umjesto toga postoje strukture koje signaliziraju završetak događaja.

20.1. Završetak: glagol + sufiks 了 (le)

* Samo akcijski glagoli mogu imati završetak. Akcijski glagoli + 了 (le)

A: 你跟谁看了电影?

S kim si gledao film?

nǐ gēn shuí kànle diànyǐng

B: 我跟我女朋友看了电影.

Gledao sam film s djevojkom.

wǒ gēn wǒnǚpéngyǒu kànle diànyǐng

* Ako glagol ima objekt i taj objekt ima samo jedan slog, 了 (le) će biti iza fraze "glagol + objekt".

我昨天晚上 10 点回家了.

Jučer u 10 sati navečer sam se vratio kući.

wǒ zuótiān wǎnshàng shídiǎn huíjiā le

* Glagol 已经 (yǐjīng) (već) se nalazi prije završetka akcije da se pokaže kako je akcija već završena.

我已经吃了午饭.

Ja sam već ručao. ili

wǒ yǐjīng chīle wǔfàn

我已经吃午饭了.

20.2. Pokazatelj akcije koja se nije dogodila u prošlosti

* Upotrebljava se glagol u niječnom obliku 没 (méi) ili 没有 (méiyǒu). Ne može se upotrijebiti 不(bù), 了(le) poslije glagola.

我昨天没(有)去工作.

Jučer nisam išao raditi.

wǒ zuótiān méi(yǒu) qù gōngzuò

我没去商店.

Ja nisam išao u trgovinu.

wǒ méi qù shāngdiàn

* Prilog 还(hái) + 没(méi)/ 没有(méiyǒu) znači *nije još*.

我还没去过中国.

Ja još nisam bila u Kini.

wǒ hái méiqù guó Zhōngguó

20.3. Upit da li se akcija dogodila

* upotrebljava se da/ne pitanje ili izjavna rečenica + 吗 (ma)?

A: 你买了电脑了吗? ili 你买电脑了吗?

Jesi li kupio računalo?

nǐmǎile diànnǎole ma

B: 买了.

Jesam.

mǎile

ili glagol + 了(le) + objekt + 没有(méiyǒu)

你买了电脑了没有? *Jesi li kupio računalo?*

nǐmǎile diànnǎole méiyǒu

20.4. Govorenje o prošlim iskustvima: glagol sufiks 过 (guo)

我去过北京。

Ja sam bila u Pekingu.

wǒ qùguo Běijīng

* Sufiks 过 (guo) se može upotrijebiti s glagolskim sufiksom 了 (le) da se dodatno naglasi činjenica kako se dogodila specifična akcija u prošlosti.

我登过了中国长城。 *Bio sam na Kineskom zidu.*

wǒ dēngguole Zhōngguóchángchéng

* Pokazatelj da se akcija nikad prije nije dogodila 从来 (cónglái)

我从来没吃过蛇。 *Nisam nikad jeo zmiju.*

wǒ cónglái méi chīguo shé

20.5. Razlika između glagolskog sufiksa 过 (guo) i glagolskog sufiksa 了 (le).

过 (guo)	了 (le)
我去过中国。 <i>Ja sam bio u Kini.</i> wǒ qùguo Zhōngguó	我去了中国。 <i>Ja sam išao u Kinu.</i> wǒ qùle Zhōngguó

20.6. Prilozi koji pokazuju prošlost

izraz	značenje	primjer
prije, prethodno, u prošlosti	以前 yǐqián	他以前是个老师。 <i>On je prije bio učitelj.</i> tā yǐqián shìge lǎoshī
prethodno	从前 cóngqián	他从前不会跳舞。 <i>On prije nije znao plesati.</i> tā cóngqián bùhuì tiàowǔ
u prošlosti	过去 guòqù	他过去常常一个人去酒吧。 <i>On je prije često sam išao u kafić.</i> tā guòqù chángcháng yígerén qù jiǔbā

21. Pogodbene rečenice — 条件句 (tiáojiànjù)

izraz	značenje	primjer
ako	要是 yàoshì	我要是你，我肯定不去。 <i>Da sam ja ti, sigurno ne bih išla.</i> wǒ yàoshì nǐ, wǒ kěndìng búqù
ako	如果 rúguǒ	如果天晴，我们就去散步。 <i>Ako je sunčano, ići ćemo šetati.</i> rúguǒ tiānqíng, wǒmen jiùqù sànbù
čak i ako	就是 jiùshì	那件衣服就是有点儿贵，我还要买。 <i>Čak i ako je ta roba malo skuplja, ipak ću je kupiti.</i> nàjiàn yīfu jiùshì yǒudiǎnr guì, wǒ hái yào mǎi
sve dok	只要 zhǐyào	只要你不说，没人会知道。 <i>Sve dok ne kažeš, nitko neće znati.</i> zhǐyào nǐ bùshuō, méirén huì zhīdào
samo ako/ osim ako	除非 chúfēi	除非你会游泳，要不然不要下海。 <i>Nemoj ići u more, osim ako znaš plivati.</i> chúfēi nǐ huì yóuyóǒng, yàoburán búyào xiàhǎi
inače	要不然 yàoburán	快点儿走吧，要不然就赶不上车了。 <i>Brzo hodaj, inače nećemo stići do auta.</i> kuàidiǎnr zǒuba, yàoburán jiù gǎnbushàng chēle